

VI col·loqui internacional Mimesi

CONSTRUCCIÓ D'AUTOR (ITAT) A LA POÈTICA: RENAIXEMENT, BARROC, IL·LUSTRACIÓ

I. MÈTODES, USOS I FUNCIONS

Cesc Esteve (Universitat de Barcelona)

El discurs biogràfic a la poètica catalana de l'edat moderna

El meu objectiu és il·lustrar el paper del biografisme en la construcció de la idea d'autor a l'edat moderna amb el comentari de vides d'escriptors i poetes escrites a l'àmbit català durant els segles XVI, XVII i XVIII. A partir del Cinccents, el conreu de la narrativa biogràfica s'intensifica i el ventall de protagonistes de vides s'expandeix notablement. El gènere presta cada vegada més atenció a les vides d'erudits, artistes i literats i augmenten significativament les biografies de poetes antics i coetanis. Els autors moderns es fan mereixedors de relats biogràfics que sovint es difonen poc després de la seva mort, en molts casos al capdavant d'edicions de les seves obres. Moltes d'aquestes vides solen aparèixer al costat d'elogis i apologies i integren un discurs amb pretensions canonitzadores. La importància creixent del biografisme en la cultura literària a l'edat moderna es posa de manifest, per un costat, amb l'evolució de les mateixes vides de poetes, que es tornen més extenses i més complexes en formes i funcions. I per un altre, amb l'emergència de gèneres de la crítica literària on el biografisme hi té un paper destacat, com les biblioteques i els diccionaris d'escriptors i les històries de la literatura. Molts relats biogràfics expliquen les vides de poetes d'acord amb patrons d'interpretació molt semblants, fan ús d'un mateix repertori de tòpics i construeixen així una idea típica, exemplar i normativa de la vida pròpia (i per això prescrita) d'un autor canònic. Voldria que el comentari de vides catalanes d'escriptors i poetes em servís per il·lustrar alguns aspectes representatius i rellevants del biografisme i del seu lloc en els estudis literaris moderns. En primer lloc, voldria explicar com els principis, les funcions i les regles retòriques de l'antiga tradició que regeix l'escriptura biogràfica moderna legitimen i afavoreixen la formació d'una vida típica d'autor literari. En segon lloc, voldria mostrar com pren part en aquest procés la reescriptura en clau biogràfica dels atributs que al Renaixement, al Barroc i a la Il·lustració sancionen l'excel·lència literària. I, per últim, voldria explicar la tendència dels biògrafs a utilitzar cada vegada més les obres literàries dels autors biografiats per demostrar la veracitat i el servei dels seus relats i voldria mostrar en quins termes aquesta tendència contribueix a fer més important el paper del biografisme en la teoria i la crítica literàries.